

Jónás Jancsi, Gypsy orch. leader

Az elegáns, finom arcu és finom kezű Jónás Jancsi, József főherceg egykori primása vagy egy tucat szép nótát irt annakidején Tarnócy Árpád gyönyörű szövegeire.

Ezek se lettek hosszúéletűek. Jónás Jancsinak csak egy nótája maradt meg, amit Abbaziában

csinált a Kéry Gyula szövegére: "Minek is van szerelem a világon . . ."

## JÓZSEF

Gyönyörű este volt. A nyári sötétkék égbolt bársony karjával ölelte az egész quarnerói öblöt, valahonnét lent Polától kezdve végig a dalmát partokig.

Ezer csillag ragyogott fönt a magasban és ezer villamos fény szikrázott a Stefánia vendéglő terraszán Abbaziában az asztalokon és fent a lámpiókban. Hall, kitűnően trenirozott pincérek surrantak az asztalok között s az egyik sarokban kitűnően összeválogatott és hangolt cigányzenekar húzta a régi nótákat és a legujabb slágereket.

Jónás Jancsi, a primás, karcsuan, magasan és stílusosan beleilleszkedve az elegáns hangulatba hajlongott és lépkedett a cimbalom előtt, diszkréten odamosolyogva néha a barátoknak és ismerősöknek, akik pedig jó sokan ültek akkoriban ott a Stefánia terraszán.



Linek István

FŐHERCEG PRIMÁSA

A primás most hosszabban mosolygott az egyik vendégre, sőt a vonójával még oda is intett neki. Pedig elég egyszerűen öltözött, inkább kopott fiatalember volt, aki egyedül ült ott az asztalnál, a távoli sarokban és irt. Ceruzával irt a szalvétára, ami egyáltalán nem nyerte meg a főpincér tetszését, de szólni nem merészkedett, az mindenképen jólneveltsége és az előkelő vendéglő háziszabályai ellen lett volna. Ki gondolt volna olyat a Stefániában! Megfeddeni egy vendéget! Még ha elég kopott vendég is volt, aki valószínűleg nem tartozott a bő költekezők közé. Fél pohár sör áll a fiatalember előtt és ott áll már egy jó órája. Vacsoráról szó se volt. Ő csak ült ott és irt. Vajjon mit irhatott? Elég könnyen és gyorsan szaladt a keze a szalvéta fölé és ugrált, hogy nem valami nagyon törte a fejét. Ha a főpincér áthajolt volna a fiatalember válla fölé — amit a világért se tett volna meg egy ilyen kitűnően nevelt főpincér — a kusza betűkből kialakulva ezeket a vérsorokat olvashatta volna:



Ha megkondul a kis harang imára.  
Minden este sóhajtozok utána . . .  
Sir a szívem, sir a lelkem.  
Az hagyott el, kit szerettem.  
Minek is van szerelem a világon.

? Déri Béla volt. Nyaraló pesti ujságíró, Makai Emil és Reviczky Gyula barátja, aki a kereskedelmi minisztériumban átnyújtott vasuti szabadjeggyel és az Ungaro Croata hajóstársaság fiúmei irodájában szintén átnyújtott hajó szabadjeggyel jutott el végül Abbáziába, ahol, természetesen, sajtó árakat élvezett a legjobb szállodában. Azonban, ismét, kitudja hányadszor, szerelmes volt s ennek következtében a szalvétára vetett strófa utolsó sorát komoly fájdalommal érezte és tudta, hogy éppen őszintesége miatt, a primást is meg fogja hatni. Mert a verset Jónás Jancsinak írta, hogy majd írjon hozzá muzsikát. Jancsi tudta, hogy a veresszöveg neki készül, ezért volt az extrán hosszú mosoly, a vonó intés és a titkos tárgyalás a főpincérrel, hogy az ifju hirlapíró számláját majd a primásnak prezentálják.

Éjfél fele végre a primás és a költő össze tudtak ülni pár percre. Jónás Jancsi átszaladt az első strofán és már pötyögtette is a dallamot hozzá az "a" meg a "d" huron. Oldalt rápillantott a költőre, aki meghatottságában éppen a dus szöke fűrtjei között turkált.

— És most idehallgass — mondta a cigány a költőnek.

Odaállt a banda elé és játszott, csinos, érdekes bohém fejét kissé meg hajtva, finom, hosszú ujjú művész kezének lendületével. A banda első hallásra már finom, meleg harmóniával kísérte. Hiába, azok még igazi, cigány bandák voltak.

Azán eljátszotta az alocsuthi kastélyban József főhercegnek, akinek udvari primása volt és sokkal később, mikor kivándorolt Amerikába, itt is eljátszotta sokszor mulató kompániáknak, ne-

kibusult magyaroknak San Franciscotól New Yorkig. De leginkább Clevelandban, ahol öreg-ségére végleg letelepedett, miután végigmuzsikálta, végig sirta és nevette az életet a legjobb amerikai körökben, önálló hangversenyektől kezdve a magánpalotában adott zene estékig.

Szegény drága néhai barátom. Művész volt és mint a legtöbb igazi művész, egészen élhetetlen. Semmi üzleti érzéke nem volt. A végén ötven centekért óránként tanította hegedülni a nép egyszerű gyermekeit, akik inkább baseballt akartak játszani, mint hegedülni játszani.

A régi dicsőség csak ritkán villant fel arcán, csak néha ott a régi Klein restaurantban a Prospect Avenuen, mint a villanyfény ragyogó fehér plaztronján vagy gyémánt kezelőgombjai, amik még megmaradtak a régi kincsekből, asszonyos, meleg, parfümös, muzsikás, sikeres ifjúságból.

Ez egyre ritkább lett, egy ilyen viharos kitérés régi, régi andalgóval, játékos kedves csárdással. Jancsi szegény, mint mindenki más, sajnos, még a cigányok is, rohamosan öregedett, a halántéka körül fehér lett és szája körül fáradt mosoly szerénykedett. Egyszer volt igazi ünnepe. Mikor az amerikai magyar irodalom elért a csúshoz: egyszerre nem is egy, de több szerzőnek az alkotása jelent meg: Pólya László versei, "Délbábok népe" címmel, Reményi József és Lilinek István novellái és Jónás Jancsi tiz nótája egy füzetben, amiket Tarnöcy Arpád verseire írt. Nagy öröm volt, nagy dárídó és Jancsi húzta a saját nótáit rogyásig, hajnalig, piros kivirradásig.

Hej, ha még úgy volna, ahogy volt — ide állna a József főherceg egykori primása, az egyetlen jóbarát, muzsikás cimbora, melegszívű pajtás, az álla alá szőritaná a szerszámot, szépen hajló mozdulattal rátenné a vonót a hurra és megegyeszer utoljára elmuzsikálná, hogy "minek is van szerelem a világon . . ."

Hej, hajdani drága szőke kislány, akinek megígértem, hogy sose fogom elfelejteni. Hát igaz: mostanig még nem felejtettem el.

